

Typisch Orkater

De geest van Hans van Mierlo waart rond bij Orkater. Jaren terug, toen de D66-oprichter nog bestuurslid was van Nederlands oudste muziektheatergezelschap,

hield hij de medewerkers een spiegel voor: de wereld bezijkt onder de problemen, en jullie theatermakers trekken zich terug in een eigen werkelijkheid.

„Die speech heeft grote indruk op me gemaakt,” zegt Vincent van Warmerdam, samen met zijn broers Alex en Marc zo ongeveer de uitvinder van het absurdistische muziektheater. „Absurdisme kan een vorm van escapisme zijn. Je creëert een eigen wereld om het niet meer over de concrete wereld te hoeven hebben. Van Mierlo gaf mij een zetje in de rug om niet zo zeer maatschappelijker te worden, maar wel persoonlijker. Geen abstracties meer waarachter je je kunt verschuilen, maar onderwerpen die volop spelen en waartoe je je dient te verhouden.”

Orkater bracht eerder dit seizoen het veelbesproken en door het publiek hooggewaardeerde *Kamp Holland* van Leopold Witte en Geert Lageveen uit. Zo actueel en concreet wordt de nieuwste productie *Blackface* niet. Vincent blijft de componist onder de broertjes Van Warmerdam. Bij hem begint het altijd met de muziek.

Vincent van Warmerdam: „Vraag me niet waarom, maar als inspiratiebron kom ik altijd weer bij de Amerikaanse muziek uit. Ik krijg er beelden en ideeën bij. Mijn fantasie gaat er van stromen, terwijl die stokt bij muziek uit mijn eigen taalgebied. Ik zou trouwens niet weten wat dat is: typisch Nederlandse muziek. Bestaat het eigenlijk wel? De Amerikaanse muziek is heel overzichtelijk. Je hebt blues en je hebt country en de rest zit er tussenin.”

Samen met mede-scenarist Michel Sluysman (voorheen Annette Speelt) kwam hij op een verhaal uit dat teruggaat naar het prille begin van het Amerikaanse amusement.

Michel Sluysman: „*Blackface* begint als een wagenspel. Toneel op toneel. Porgy Franssen is de leider van een 'Medicine Show', bekend van de strips van Lucky Luke. Een Medicine Show trok door Amerika met als

doel zoveel mogelijk nep-medicijnen te verkopen. Je reinste kwakzalverij dus. Om meer publiek te lokken werden de verkooppraatjes al snel aangekleed met grappen en heuse optredens.

Wat het altijd goed deed, was het te kijk zetten van zwarte mensen. Witte artiesten schminkten zich zwart. Soms schminkten zwarten zich nog zwarter zodat zij niet opvielen onder de zwart geschminkte witte artiesten. Wat een wel heel vreemde verdubbeling is.” Het plot is geleend van de roman *Brazil* van John Updike. „Zo verrassend, dat ik die niet ga prijsgeven.”

Het maatschappelijke thema waartoe Van Warmerdam zich op zijn eigen persoonlijke manier verhoudt, is raciale tegenstelling. Binnen de troupe van de Medicine show ontstaat er een Tristan en Isolde-achtige liefdesrelatie tussen een zwarte man en een blank meisje. „Ik kom uit IJmuiden,” vertelt Van Warmerdam, „Daar had je geen negers. IJmuiden was tijdens mijn jeugd een totaal blanke gemeenschap. Toen ik rond mijn 20ste in Amsterdam kwam te wonen, liep ik om voor de Surinamers aan het eind van mijn straat. Gewoon uit angst. Volkomen ongegrond waarschijnlijk, maar wel je natuurlijke reactie.

Daarover hebben we het in *Blackface*: de vrees voor mensen met een andere kleurtje, of - als je het breder neemt - een andere culturele achtergrond.”

De zwarte man in *Blackface* wordt gespeeld door de zwarte acteur Mike Libanon. Van Warmerdam: „Mike stelde zich heel kritisch op. Waarom schrijven jullie dat, wat bedoel je daar precies mee? Dat werkte heel goed. Terecht paste hij voor het spelen van een neger volgens een blank clichébeeld.”

Sluysman: „We proberen niemand een mening door de strot te duwen. *Blackface* is allereerst een liefdessprookje met die typische Orkater-vormgeving. Wel hopen we dat er na afloop discussie ontstaat. Na een try-out vond een bezoeker dat het om een achterhaalde misstand ging. Iedereen zou tegenwoordig gelijk worden behandeld. Nou, dan moet je Mike Libanon horen. Die heeft toch echt andere ervaringen.”

→ **Blackface, première 19 maart, Stadsschouwburg Amsterdam. Tournee t/m 30 mei.**

www.orkater.nl

'Blackface gaat over de vrees voor mensen met een ander kleurtje.'

Orkater, al
decennialang
leverancier van
hoogstaand
absurdistisch
muziektheater,
wil minder
abstract
worden, hoort
Eric van der
Velden.

Blackface van Orkater
is allereerst een
liefdessprookje.

Het plot van
Blackface is
geleend van
de roman
Brazil van
John Updike.

